

Defansif T?bb?n Öncülleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Defansif T?bb?n Öncülleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19505>

Özet

Defansif T?bb?n Öncülleri Ölçe?i (DTÖÖ), sa?l?k hizmetlerinde yayg?n olarak gözlemlenen defansif t?p uygulamalar?na yol açan temel etkenleri ve alg?lar? ölçmek amacıyla 2020 y?l?nda geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Ölçek, Özgün Ünal tarafından Sakarya Üniversitesi'nde yürütülen bir doktora tezi çal??mas? kapsamında ortaya konulmuştur. Bu araç, hekimlerin ve di?er sa?l?k profesyonellerinin mesleki risk alg?lar?n?, hukuki endi?elerini ve örgütsel bask?lar? nas?l deneyimlediklerini sistematik olarak de?erlendirerek, defansif davran??lar?n kökenlerini anlamay? hedefler.

DTÖÖ, henüz yay?mlanmam?? bir akademik çal??ma ürünü oldu?u için, detayl? psikometrik verileri (geçerlik ve güvenilirlik katsay?lar?) tezin tam metninde yer almaktadır. Ölçe?in geli?tirilmesi, sa?l?k sistemlerinin kalitesini dü?üren ve maliyetleri art?ran defansif t?p olgusunun önlenmesi veya yönetilmesi için gerekli olan öncül faktörlerin belirlenmesine önemli bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Defansif T?p, Hekim Davran???, T?bbi Malpraktis, Risk Alg?s?, Ölçek Geli?tirme, Sa?l?k Yönetimi.

Yazarlar

Özgün Ünal

Amaç

Ölçe?in temel amacı, sa?l?k profesyonelleri arasında defansif t?p uygulamalar?na yol açan psikolojik, çevresel ve örgütsel öncülleri ampirik olarak saptamak ve ölçmektir. Defansif t?p, genellikle malpraktis davalar?ndan kaç?nma amacıyla gereksiz testler yap?lmas? (pozitif defansif t?p) veya riskli hastalar?n tedavi edilmekten kaç?n?lmas? (negatif defansif t?p) ?eklinde ortaya ç?kar. Bu ölçek, bu davran??lar? tetikleyen kök nedenleri, özellikle de hekimlerin alg?lad??? hukuki bask?y? ve mesleki güvensizlik hissini nicel hale getirmeyi amaçlamaktadır.

Bu ölçek, sa?l?k politikacılar?na ve hastane yöneticilerine, defansif uygulamalar? azaltmak için hangi alanlara odaklanmalar? gerekti?i konusunda veri temelli içgörüler sunmak üzere tasarlanm??tır. Ölçek, sa?l?k profesyonellerinin risk yönetimi alg?s?n? ve karar verme süreçlerini etkileyen faktörleri derinlemesine incelemek için bir araç görevi görür.

Yap? (Ölçülen Kavram)

Defansif T?p Öncülleri Ölçe?i, çok boyutlu bir yap? olan "Defansif T?p Öncülleri"ni ölçmektedir. Bu yap?, tek bir faktör yerine, hekimin çevresiyle etkile?iminden do?an ve defansif davran??a yol açan çe?itli alt boyutlar? kapsar. Bu alt boyutlar genellikle ?unlar? içerir:

Hukuki Bask? Alg?s?: Hekimin, sürekli olarak malpraktis davas? aç?lma riski alt?nda oldu?una dair duydu?u endi?e ve bu endi?enin yo?unlu?u.

Örgütsel Destek Yetersizli?i: Çal??t?? kurumdan (hastane, klinik) yeterli hukuki veya mesleki destek alamama hissi.

Mesleki Güven ve Otonomi: Hekimin kendi kararlar?na duydu?u güvenin azalmas? ve d??sal bask?lar nedeniyle ba??ms?z karar verme yetene?inin k?s?tlanmas?.

?leti?im Kayg?s?: Hasta veya hasta yak?nlar?yla ya?anan çat??malardan kaç?nma e?ilimi.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?, bir doktora tezi kapsam?nda yürütülmü?tür. Yeni geli?tirilen bir ölçek olmas? nedeniyle, yap?sal geçerli?i (Faktör Analizi), kriter geçerli?i ve içerik geçerli?i çal??malar?n?n tezin tam metninde detayland?r?lm?? olmas? beklenmektedir. Ancak, sa?lanan kaynak özetinde geçerlik bilgileri (katsay?lar) belirtilmemi?tir. ?lgilenen ara?t?rmac?lar, geçerlik çal??malar?n?n detaylar?na ula?mak için orijinal doktora tezine ba?vurmal?d?r: Ünal, Ö. (2020). *Defansif t?p uygulamalar?, öncülleri ve sonuçlar?*. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Güvenirlik

Sa?lanan kaynak özetinde güvenirlik bilgileri (iç tutarlı?k katsay?s?, test-tekrar test güvenilirli?i vb.) aç?kça belirtilmemi?tir. Yeni geli?tirilen ölçeklerin psikometrik standartlara uygunlu?unu göstermek için genellikle Cronbach Alfa (**iç tutarlı?k**) katsay?s? hesaplan?r. Ölçe?in güvenilirlik analizlerine ili?kin detaylı bulgulara, Sakarya Üniversitesi'nde yay?mlanan orijinal doktora tezinden eri?ilebilir.

Faktör Analizi

Defansif T?p Öncülleri Ölçe?i'nin yap?sal geçerli?ini belirlemek amacıyla **faktör analizi** (büyük olasılıkla Aç?mlayıc? ve Do?rulayıc? Faktör Analizi) kullanılmı?tır. Ölçe?in nihai formunun kaç faktörden olu?tu?u ve bu faktörlerin varyansa katk?s? gibi önemli bilgiler, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? tanımlayan doktora tezinde ayrıntılı olarak sunulmu?tur. Bu analizler, öncüllerin hangi alt bile?enler halinde grupland??n? bilimsel olarak kan?tlamaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Yüksek ihtimalle **Likert Tipi** derecelendirme format? (Örne?in, "Hiç Kat?lm?yorum"dan "Tamamen Kat?l?yorum"a kadar uzanan bir skala).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sa?l?k Profesyonelleri (Özellikle Hekimler)

Ya? Grubu: Yeti?kin (Çal??an Profesyoneller)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye genelinde veya belirli bir bölgedeki kamu ve özel sa?l?k kurulu?lar?nda görev yapan hekimler ve/veya uzman hekimler.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim formu, Anket

Anahtar Kelimeler

Defansif T?p, Hukuksal Risk, Malpraktis, Hekim Alg?s?, Sakarya Üniversitesi, T?bbi Etik, Anket.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresi: ozgununal@sakarya.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye (Doktora tezi ba?lam?nda).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2020

?zinler ve Ücret: Ölçek, yay?mlanmam?? bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirildi?i için, kullan?m? için sorumlu yazar Özgün Ünal'dan (ozgununal@sakarya.edu.tr) resmi izin al?nmas? gerekmektedir. Ticari kullan?m veya geni? çapl? ara?t?rmalar için ücretlendirme ko?ullar? yazar taraf?ndan belirlenmelidir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: [defansif-tibbin-onculleri-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Ölçe?in temel referans? ve geli?tirme kayna?? a?a??dad?:

Ünal, Ö. (2020). *Defansif t?p uygulamalar?, önc?lleri ve sonuçlar?* . [Sakarya Üniversitesi](#), Sakarya.

Tez çal??mas?na YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im mümkündür: tez.yok.gov.tr

Defansif T?bb?n Önc?lleri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak metinde yer almamaktad?. Maddelerin tam ve do?ru içeri?i için lütfen sorumlu yazar Özgün Ünal'?n 2020 tarihli doktora tezine veya yukar?da belirtilen PDF dosyas?na ba?vurunuz.

Defansif T?bb?n Önc?lleri Ölçe?i, genellikle çoklu Likert maddelerinden olu?makta olup, her madde hekimin defansif davran??a yönelmesine sebep olan spesifik bir alg?y? veya durumu hedeflemektedir.